

SETMANARI DEFENSOR DELS INTERESSOS DE LA COMARCA Y PORTAVOZ DEL
CENTRE CATALANISTA.

RECONSTITUCIÓ DE LAS VINYAS PER MEDI

DELS CEPS AMERICÀNS,

(Conclusió.)

Poda.—Durant los dos ó tres primers anys de la plantació ha de ser curta á fi de formar be lo cep. Deu ferse en dos vingudes, una al comensar l' ivern y l' altra al acabarse dita estació. La poda en vert, en general, no creyem que tinga aplicació pràctica en las regions vitícolas d' Espanya.

Fems.—Es de necessitat indispensable femar las vinyas, y sols per medi dels fems aplicats d' una manera racional podrà sostenir-se lo seu vigor sens alterar la qualitat dels seus productos.

Classificació dels fems.—Los dividirem en dos grupos: fems de descomposició lenta (orgànichs) y fems de descomposició ràpida (químichs).

Fems orgànichs.—No deuen faltar mai, servint sols los fems químichs com á complement d' ells á fi de suministrar al terreno l' element ó elements nutritius que mes escaseijan. Entre tots donem la preferència als fems de quadra per sa fácil adquisició, baix preu y per contindre major nombre d' elements útils á la planta.

Epoca d' aplicarlos.—La primera fesada deu ferse al preparar lo terreno, exceptat lo cas de que aquest sia molt fértil, cas que 's presentarà raríssimas vegadas tractantse de plantacions de vinyas en nostre país. Las aplicacions successivas estan subordinadas á la situació econòmica en que 's trobi l' agricultor y á la necessitat de la planta. La millor estació es la tardor, si 'ls fems de quadra no estan massa descompuestos, y en cas contrari la primavera.

Cantitat.—No pot fiesarse en absolut puig dependeix del te-

rreno y vegetació que presenti la vinya; en general, y fent a cada dos ó tres anys ha de pujar á 30 ó 40 mil quilògrams per hectárea.

Distribució y profunditat en que deuen enterrarse.—Han de posarse sempre escampats en tot lo terreno, y sols en lo primer any de la plantació pot recomanarse que s' enterrin en fossos circulars al entorn dels ceps. En tots dos casos la profunditat á que deuen enterrarse està relacionada ab la composició dels terrenos; si 'ls terrenos son forts é impermeables han de posarse á major profunditat que si sou fluixos y permeables.

Fems químichs.—*Llur composició.*—Poden ser nitrogenats, fosfatats y potásichs segóns predomini en ells lo nitrógeno, l' àcit fosfòrich ó la potassa elements essencials pera la vegetació de la vinya.

Quan aquesta es jove, li couvenen los fems nitrogenats devant fer us dels fosfatats y potássichs quan està ja produint.

Aplicació y distribució.—La aplicació deu sempre tenir lloch en la primavera, al donar á la vinya la segona llaurada, puig com la manera d' obrar de aquests fems es molt ràpida se perdria lo seu efecte util si s' apliquessin á la tardor. La distribució deu ferse al voltant dels ceps si la vinya es jove, y escampantlo sobre tot lo terreno si 's tracta d' una vinya ja feta.

Disposició del viver per obtenir plantas empeltadas.—Ha de prepararse lo terreno ab una llaurada de 40 centímetres y femarse bé, los sarments deuen plantarse á tiras ab las distancies següents: 40 centímetres entre sarment y sarment y 50 entre tira y tira; en estiu las cavadas s' han d' sovintejar pera destruir las malas herbas y ealsar be las sarments, á fi de conservar la humitat; si la estació fos molt seca es indispensable 'l regar.

Cuidadas aixís! las estacions plantadas, l'any seguent podrán empeltarse en lo mateix lloch, pera trasplantar despues los empelts que tinguin una soldadura sense tara.

Empelts.—*Sistemas empleats.*—Los principals son dos; lo de tall y l' anglés, ¿ Quin dels dos dona millor resultat? si son ben fets tots dos van igualment be; en la práctica es mes usat lo de tall, sens dubte perqué l' agricultor lo troba mes senzill.

Instruments.—Lo millor es un gavinet ben esmolat, á fi de que los talls que 's fassan sian ben polits.

Epoca d' empeltar.—Es variable segóns lo país: abril y maig son los millors mesos. L' agricultor deu tenir present que la soldadura convé que 's fassa lo mes prompte possible, y aixó 's consegueix empeltant quan la sava comensa ámoures.

Profunditat á que s' ha d' empeltar.—Lo peu ha de tallarse á ran de terra.

Conservació dels brots que 's volen per empelts.—Lo Millor procediment es tenirlos en sorra; no 's pot recomanar que 's tingan en l' aigua.

Cuidados de conreu.—Las plantas, un cop empeltadas, han de calsarse be y ab cuidado hasta l' últim botó del empelt, posantlos al costat una estaca que 'ls defensi antes d' fer la anterior operació á fi de que no se separin las superficies que han de estar juntas y 's fassa la soldadura en bonas condicions. Al cap d' un mes ó dos mesos de empeltar segóns los climas, deurá descalsarse lo empelt pera llevarli las arrels que haja pogut traure, operació que deurá repetirse al mes de setembre. Las cavadas deurán sovintejarse aquest any com en l' anterior, tenint grançuydado en conservar calsadas las plantas.

Com s' han d' arrencar los empelts.—S' han d' arrencar ab fanga, procurant fer malbé lo menor nombre possible d' arrels. Una vegada arrencats los empelts del viver, se conservarán posats á sostres ab sorra, pera plantarlos á son temps y seguint lo sistema de cloths que hem dit abans. En los cloths s' han de posar las estacas ó tutors antes de tirarhi terra per omplirlos.

Varietats.

Ab motiu de saber á qui s' adjudicaria lo palco que en lo teatre de L' Opera tenia lo difunt baró d' Hausman s' ha enrahonat molt á París y, per quant lo palco en questió era objecte de moltas pretensions per part de varios ricatxos.

Com aquell palco es estat adjudicat á Mad. Humbert s' ha contat l' origen de la fortuna de aquesta senyora que es com segueix.

Fa vint anys una senyora, filla de Tolosa, anava de París á son pays natal, accompanyada d' una noyeta de pochs anys, y al entrar

al vagó en que devia fer son viatje, un senyor que hi havia entrat abans que ella s' aixecà y, trayentse 'l barret, li digué:

—Senyora, perdoni; sens dubte seré pera vosté un company de viatje molt molest y trist; so tisich y me 'n vaig á Luchón y de allá á Portugal que es ma patria, probablement pera morir. Si la freqüencia de mos accessos de tos la molestan li demano perdó per endavant.

Ja ho va véurer la senyora que son company estava molt mal pero va tenir compassió d' aquell infelís y ab tot y la perspectiva de las molestias que podian sobrevenirli va quedarse en sa companyia, mes per llàstima que altra cosa.

Lo malalt va posarse mal y mes mal durant lo viatje fins, que al ser á Tolosa s' hagué d' aturar. La senyora lo feu portar á una fonda y al arribar á casa seva va contar al seu marit lo que li havia passat y lo que li havia fet, y aquet va bus ar un metje immediatament y junts anaren á véurer l' extranger malalt.

Després de alguns dias, trovantse aquest un xich refet y en disposició de continuar son viatje, se 'n aná de Tolosa cap á Luchón y á Lisboa.

Per espay de dos ó tres anys rebé la senyora en lo dia de Ninou un recort del portugués que després de aquest temps morí deixant llegataria de tota sa fortuna á aquella noyeta que durant lo viatje de París á Tolosa havia mortificat li vivesa del seu geni pera 'l reús del pobre pacient, fortuna que segóns diuhen monta la friolera de 15 milions de pessetas.

La nena aquella es avuy la senyora de Mr Humbert fill del President del tribunal de Comptes de Fransa.

NIT D'^e IVERN.

—
¡ Que be s' hi está en la vetlla fredorosa
Del ivern prop la llar ! Lo tió flameja,
Y sa flama rogenca y tremolosa
Entre cendra y fum pampallugueja.

A voltas un xiulet fondo s' escolta,
Com un udol de llop: la xemaneya
Lo repeteix ab veu mes aspra y fosca:

Es l' udol del ivern; aclaparada
 La flama s' enconeix entre la teya,
 y á son entorn s' enrosca;
 y passa la ventada, y altra volta
 S' arbora, espetegant, la brimarada.

L' avia fent mitxa, vora l' foch seguda,
 Pensa... ¡qué ha de pensar! en los qui un dia
 Voreta d' ella seyan.
 Y avuy no hi son; eix foch los escalfava,
 Eix foch mateix; la llenya sempre 's muda
 Un boscall crema en lloch del que cremava;
 Lo foch es lo mateix, aquell que veyan
 Quan, ja promesos, son espòs venia,
 Y á cau d' orella un «jo t' estim» se deyan
 Mes dolç que dels ocells la melodia.

¡ Deu meu quin tom tant gran ha dat la casa;
 Difunts son pare y mare,
 De tot lo d' aquell temps ja res ne resta,
 Sols viu aquella brasa, encara testa,
 Aquella eterna brasa
 Encara viu, trayent guspiras ara,
 Igual com allavors, cremant encara.

En tant la seva neta,
 Hermosa y encisera donzelleta,
 Prop l' avia fa mitxa,
 Capfieada esguardant la roja flama,
 Pensant... ¡qué ha de pensar!... somnis de ditxa,
 Sens forma y sens color... visións, boyrina
 Daurada pe'l dolç raig de l' esperança,
 Quelcom que es y que imagina
 Com paradís d' amor y benhauranca.

Y tot gosant somia
 Un gay esdevenir, que l' cor li omplena
 De bellissim amor... La flamarada
 No cessa mentres tant, y 's renovella,

Lo foch sembla 'l mateix que quan, sens pena,
Enrera cinquanta anys bo y assentada
Somreya prop la llar la pobre vella.

L' hereu, en tant, repassa lo Rosari,
Son oncle en un recó fa capbussadas,
Y á son entorn s' adorm la maynadeta;
La jova, tot resant, desa en l' armari
La vaixella ja neta,
Que adornan ab tochs d' or las flamaradas.

Tots son así, sí, tots, ni un sol ni manca,
Rebrots de la florida d' una branca,
Viuhen allí tots junts, y cada dia
Dels morts per l' animeta
Diuhen una pregaria. Tots s' animan
A la vora del fochá la vesprada,
Los vells de cabell blanch y la maynada,
Y esguardantse uns als altres, tots s' estiman.

!Ay dolça avia meva!
Encara me 'n recort que en las vetlladas
En sa falda m' asseyea,
Y 'm feya: ¿sens?... quín fret y plou y neva;
Pot ser algú per eixas encontradas
S' está moriut... nosaltres prop la brasaj...
Resem, fill meu, pels qui no tenen casa.

Y ella, tot consegint els mots, me deya
Una oració que 'l cor me confortava,
Y ab llabi tremolant jo repetía...
Maymés no l' he oblidada; m' ensenyava
Resar l' Ave María.

CLAUDI PLANAS FONT.

Notícias generals.

De un important regalo fet al Centre Catalá, aquesta setmana, y destinat á lo Camp d' experiments de sa direcció, per lo intelligent

proprietari viticulтор de Figueras D. Juan Malleu, debem donar compte á nostres lectors.

Consisteix aquest en 24 varietats de las mellors sarments americanas coneigudas, exemplars duplicats als menys, ab arrels casi tots, rotulats per distingir sas variantas y ab tant bon portat que indican la intelligencia y cuidado ab que lo Sr. Malleu tracta los ceps americáns.

Lo Centre Catalá al fer públich lo lloable donatiu del Sr. Malleu, se complau en mostrarli son agrahiment y desitja seguir ab interès lo cultiu de las esmentadas varietats de ceps, per si hi haurà algunas que se convinguin á nostre clima y terreno y així tal volta seria possible retornar las plantacions de ceps del nostres entorns que á conseqüencia de tantas maluras ja no existeixen.

A continuació transcrivim los noms de las varietats:

Aramon	$\times$	ó—rupestris	Ganzin
Berlandieri	(vitis)		
Cordifolia	$\times$	ó—rupestris	Grasset
»	$\times$	ó—	Jacquez
Gamay—Coudere			
Champin		núm. 1	
»		núm. 3	
»		núm. 4	escullits
»		núm. 7.	
Riparia		Gran Glabre	
»		Gloria de Montpellier	
Rupertris		Martín	
»		Fortworth	escullits
»		fulla d' eura	
»		de fusta roja	
»		de fulla petita lluhenta	
Solonis		comú	
»		trilobat (Despetit)	
»		gegan (Malleu)	
Triomphii			
Orthello			
S. Salvador			
Secretary			
Blak—Elvira.			

Altre regalo s' ha rebut per conducto del Sr. Torrent, consistent en una patata, però tant extraordinaria que ha erudit la atenció á quants l' han vista. Pera aqueixa 34 onzas, perteneix á la dita *Pageresas* y es procedent de la frontera de Navarra. Alomenos se farán 40 plantas de aquest curiós exemplar. De veras agrà him lo recort del donador.

Altra volta debém parlar dels velocipidistas. A lo que sembla han pres per asalt los llochs mes concorreguts en los días festius y no serà estrany que algú dia tinguin que donar compte del seu sans façón. Lo diumenge passat en la carretera de S. Roch, tirá un de ells á terra y li passá per sobre las camas á una maynadera de un amich nostre que un sant la guardá que no s' esquerdés lo cap ab un plátano. També una altra noya sufri una mitja cayguda.

Una aclaració.—Sabent que son moltas las personas queixosas de la reforma practicada en lo passeig de Sant Roch ab motiu de la poda dels arbres, creyem del cas aclarar sobre eix punt dos conceptes per deixar en son terreno l' assumpto tal qual es:

1er. Que si be l' Ajuntament concedí la poda dels arbres ab certas condicions, com li corresponía, lo plan y execució de la obra ha corregut á càrrec del Centre Català, que á est si nombrá una comissió per portarlo á cap.

2n. Que aqueixa Comissió antes d' emprendre la obra la estudiá detingudament, y per mes que á los no intelligents en arbres los hi apareix impossible que tals arbres se retornin, espéra la Comissió confiadament sos resultats per acallar las acaloradas y pochs favorables veus que sobre eixa reforma s' han propalat.

Es de sentit comú que á *grans mals, grans remeys*, los sobredits arbres estavan *escorreguts* com se diu entre agricultors, es dir la vida s' havia apartat de son centro y per reduhirlo, era necessari una poda curta. Objectan alguns que se podían deixar algunas rametas en lo mateix podat, á lo que devém contestar que molts arbres no les tenían y que totes elles hagueran privat alomenos cinc palms de crescuda á la nova brotada que sens dubte admirarà als mateixos que avuy ne forman concepte desfavorables.

En quant al canvi de rasans del passeig lo Centre no hi te res que veure.

Lo dissapte de la setmana passada se celebrá ab gran solemnitat en lo Col·legi de PP. Escolapios la festa de sant Tomás de Aquino. Al demati á l⁴ hora anunciada se celebrá la Comunió general dels noys que concorren á las escolas, després de una fervorosa plàtica que feu lo reverent P. Joseph Sabater. A las deu se celebrá lo ofici cantantse, baix la acertada direcció del P. Manel Roca, la missa de Badia ab regular execució. Lo P. Francisco Badía feu durant lo ofici un eloquènt panegírich del Sant trayent de la consideració de sas virtuts unes observacions que 'ls noys, los pares y los mestres, á qui anavan endressadas, no hauríau d^r oblidar may mes. Al vespre á las vuyt se canta lo rosari á tota orquesta y al acabarse, lo pirotécnich de Barcelona Sr. Saura dispará uns bonichs fochs d^r artifici que, apesar del vent que feya cremaren á gust de la concurrencia que tant á aquest acte com á tots los demás fou numerosa y escullida.

Ens dol que la falta d^r espay no 'ns deixi ressenyar ab la extensió que voldríam la vetllada literaria que en la sala d^r actes de dit col·legi tingué lloch lo diumenge passat á las sis de la tarde; acte que resultá lluidíssim tant per la abundancia y calitat dels treballs literaris que 's llegiren, com pera l⁴ esmerada execució que alcansaren las pessas de música que 's tocaren, com pera la numerosísima y escullida concurrencia que omplenava la sala y corredors.

Donam nostra enhorabona als Escolapios y á sos deixebles.

Quan en Noelersoorn deya que al final de la setmana passada tornariam al ivern no li faltava rahió; á lo menos per lo que toca á nostra comarca ho ha endevinat al peu de la lletra. Dimecres á la tarde nevá ab abundancia de manera que tots los voltants quedaren blanachs en poca estona. Sort que no durá gayre l⁴ espectacle y que ab la bona temperatura que gosavam, casi 's pot dir que la neu estigué mes estona per càure que pera fonderes. Lo dijous pasá lo dia ab nubols sense ploure, pero en la nit següent y demati del divendres plogué bastant, de modo que 'ls sembrats que estavan műstichs d^r aixut es de créurer que 's refarán.

Habem vist que los senyors Berga, Vayreda y Comp.^r tenen ja casi completament instalats sos tallers de estatuaria religiosa en

lo nou y grandiós edifici que á tal objecte están construhint en lo carrer de Santa Pau. No obstant, dit edifici dista encara bastant de ser acabat y reservem per quant ho siga y se verifiqui la solemne inauguració del mateix ferne una detallada resenya á nostres llegidors. De moment podém dir que será un edifici que fará honor á nostra població.

La Comissió organisadora del Concurs viti-vinícola del *Foment la de Agricultura* de Badalona ha tingut la gentilesa de convidar-nos pera assistir á la claususa de dit concurs que ha de tenir lloc avuy á las 5 de la tarde. Li agrahim la deferencia y havem fet los medis pera tenirhi qui 'ns representi.

Legislación.

Boletín Oficial del día 6.—Publica un acuerdo la Diputación provincial para que se inicie procedimiento de apremio contra los Ayuntamientos que están en descubierto por el contingente provincial.—R. O. para que sean admitidos gratuitamente en las escuelas públicas los Carabineros y sus hijos.—Y el programa del concurso fundado para honrar la Memoria de D. Francisco de Borja Queipo de Llano, y tema para obtar el premio.

En el correspondiente al día 9 se inserta la relación de las fincas que deben despropiarse para el trozo de carretera de Sta. Coloma de farnes á Amer.

En los demás números del Boletín y Gaceta de Madrid correspondientes á esta semana no se insertan disposiciones de interés general.

EXTRACTO

DE LA SESIÓN DEL ILMO. AYUNTAMIENTO, 11 MARZO DE 1891.

Reunidos el número de Sres. Concejales que requiere la Ley para tomar acuerdos el Sr. Alcalde Constitucional D. Mariano Bassols declaró abierta la sesión y se dió lectura al acta de la anterior la cual fué aprobada por unanimidad después de haberse discutido y

aceptado cierta moción formulada por uno de los Sres. Concejales.

Luego, y al objeto de mejorar al servicio de vigilancia y seguridad públicas se nombró Cabo de los Guardias municipales á Don José Company sargento retirado de la Guardia Civil, confiriéndose especialmente al mismo, en combinación con el de serenos don Antonio Casas, todas las atribuciones necesarias para la persecución de malhechores.

Se adjudicó á D. Ramón Sala la subasta de quinientos litros de petróleo de primera calidad.

En virtud de los desperfectos que existen en el conducto de aguas de la plaza del Palau se acordó construir una cloaca general contribuyendo luego en su coste los propietarios que tratan de utilizarla.

Seguidamente y en vista de la necesidad de practicar alguna reforma de importancia en los repartidores del agua del manantial de San Roque, se acordó vender por subasta pública cuatro plumas de agua y destinar su producto á la referida reparación A fin de que pueda ordenarse la colocación de aceras á los propietarios de la calle de S. Cristobal cuyas casas se hallan comprendidas entre el puente y la esquina de la calle del Pardal, se acordó aprobar el plano de modificación de rasante en cuanto es refiere al indicado trecho y publicar al efecto los oportunos anuncios para que los que se crean perjudicados puedan deducir por escrito las reclamaciones que estimen pertinentes antes de que el acuerdo adquiera el carácter ejecutivo.

Y por último se autorizó á la comisión de Fomento para replantar algunos árboles y plantas en las calles y jardines públicos y practicar varias reparaciones de escasa importancia.

MERCADO DE OLOT.

MEDIDA DE 80 LITROS.

Precio medio en el viernes 13 Marzo de 1891.

Trigo.	á 18'00 Ptas.	Panizo.	á 10'50 Ptas.
Mezcladizo	á 16'50 »	Judías..	á 17'00 »
Maíz.	á 11'00 »	Habas.	á 12'50 »
Fajol.	á 9'75 »	Arbejas.	á 13'00 »
Mijo.	á 10'50 »	Altramuz (Llobins),	á 8'00 »

Secció religiosa.

Avuy diumenge 15. de Passió. Sta. Madrona vg. y S. Ramón abat de Fitero.
 Dilluns 16. S. Heribert b. y S. Abraham solit.
 Dimarts 17. S. Patrici b. y S. Joseph de Arimatea cfs.
 Dimecres 18. L' Arcàngel S. Gabriel y lo b. Salvador de Horta.
 Dijous 19. S. JOSEPH espós de Ntra. Sra. Pare de la Iglesia catòlica.
 Divendres 20. Los Dolors d' Ntra. Sra., S. Niceto b. y Sta. Fotina la Samaritana.—Abstinencia de caro.—Anima.
 Dissapte 21. S. Benet abat y fdr.—Anima.

QUARANTA HORAS.—Continúan en la iglesia Parroquial.—La exposició de S. D. M. comensa á las 5 y mitja.

Dia de S. Joseph Festa de precepte.—Funcions en la iglesia Parroquial.

A 7 del matí, Missa de Comunió General, ab piadosa lectura.

A deu horas Solemne Ofici á gran orquesta y predicant lo P. Arcàngel de Sesma, Caputxí.

A 2 quarts de 7 del vespre cantich dels 7 pare nostres al Sant Patriarca y sermó á càrrec del Reverent Martorell, Pàrroco Castrense.

OLOT: Imprenta de JOAN BONET:—1891.

Banco Vitalicio de Cataluña.

COMPAÑIA GENERAL DE SEGUROS SOBRE LA VIDA A PRIMAS FIJAS
 Domicilio en Barcelona **Ancha, 64.**

CAPITAL de GARANTIA independiente de las reservas constituidas con las primas que han aportado los asegurados.

10.000,000 DE PESETAS.

Datos sacado de la Memoria y Balance leidos en la Junta general celebrada el dia 30 de Junio de 1890.

Suma del activo.	Ptas.	43.969.570·97
Suscripción d' 1889 mediante 1,330 contratos nuevos.	"	8.535.962·79
Siniestros pagados durante dicho año.	"	318.660
Riesgos en curso.	"	31.249.031·37
Reservas y primas del año.	"	3.082.584·09

La suscripción hasta 30 de Junio último cerró con la póliza número 0.268, por un capital total de pesetas 60.447,048·80

Los Delegados en esta villa.—SRES. HIJOS DE J. MONSALVATJE,